

Innhold

KAPITTEL 1 INNLEDNING OG OVERSIKT	19
1.1 Skatt og moral	19
1.2 Noen forhold som påvirker skattemoralen i samfunnet	21
1.3 Hvorfor lære skatterett?	23
1.4 Skattebegrepet	25
1.5 Hovedformålene med dagens skattesystem	26
1.5.1 Nøytralitetsprinsippet	26
1.5.2 Symmetriprinsippet	26
1.5.3 Kontinuitetsprinsippet	27
1.6 Grunnprinsippene i den direkte beskatningen	27
1.7 Oversikt over den direkte skattleggingen	28
1.7.1 Sentrale lover og vedtak	28
1.7.2 Skattesubjekt	30
1.7.2.1 Om skatteplikten til Norge	30
1.7.2.2 Skattesubjekt og familiære forhold	31
1.7.2.2.1 Beskatning av ektefeller	32
1.7.2.2.2 Beskatning av barn	33
1.7.3 Skatteobjekt	33
1.8 Introduksjon til inntektsbeskatning	34
1.8.1 Reglene om hva som er skattepliktig inntekt – fordelsbegrepet	34
1.8.2 Reglene om inntektsfradrag	38
1.8.3 Reglene om inntektsperioden og tidfesting av inntekter og inntektsfradrag (inntektsperiodiseringen)	38
1.8.3.1 Inntektsperioden	38
1.8.3.2 Inntektsperiodiseringen	39
1.8.3.2.1 Realisasjonsprinsippet	39
1.8.3.2.2 Kontantprinsippet	41
1.8.4 Skattefastsettingsår	42
1.9 Skattegrunnlag og skattesatser	43
1.9.1 Alminnelig inntekt og nettoskatter	43
1.9.2 Personinntekt og bruttoskatter	44
1.9.3 Nettoformue og nettoskatt på formue	45
1.9.4 Fordeling av inntektsskatt og formuesskatt	48

INNHold

1.10	Veien videre	49
1.11	Oppgaver til kapittel 1	49

DEL I PERSONBESKATNING

KAPITTEL 2	INNTekt UTENFOR NÆRINGSVIRKSOMHET.....	55
2.1	Inntekt (fordel) vunnet ved arbeid.....	57
2.1.1	Tidfesting av fordeler vunnet ved arbeid.....	60
2.1.2	Pengeytelser	61
2.1.3	Naturalytelse.....	61
2.1.3.1	Standardsatser	63
2.1.3.1.1	Rentefordel av rimelige lån 63	
2.1.3.1.2	Fordel ved privat bruk av arbeidsgivers telefon, datautstyr osv.	65
2.1.3.1.3	Fordel ved privat bruk av firmabil	66
2.1.3.1.4	Fri kost og losji	70
2.1.3.2	Individuell verdsetting av skattemyndighetene	70
2.1.3.2.1	Helt eller delvis fri bolig 70	
2.1.3.3	Individuell verdsetting av arbeidsgiver	71
2.1.3.3.1	Helt eller delvis fri avis 71	
2.1.3.3.2	Ansattes kjøp av aksjer eller egenkapitalbevis til underkurs .	71
2.1.3.3.3	Opsjoner i arbeidsforhold	72
2.1.3.3.4	Privat bruk av bonuspoeng opptjent på yrkesreiser	74
2.1.3.4	Noen skattefrie naturalytelse	74
2.1.4	Utgiftsgodtgjørelser.....	76
2.1.4.1	Dekning av privatutgifter	76
2.1.4.2	Dekning av utgifter i tjenesten	78
2.2	Pensjon og likestilte inntektsarter	80
2.3	Personinntekt	81
2.4	Inntekt (fordel) vunnet ved kapital – en introduksjon	82
2.5	Inntekt (fordel) vunnet ved løpende kapitalavkastning utenfor næringsvirksomhet	84
2.5.1	Inntekter av bolig- og fritidseiendommer og løsøre.....	84
2.5.1.1	Skattefri fordel ved eiers bruk av egen bolig og fritidsbolig ..	85
2.5.1.2	Skatteregler ved utleie av egen bolig eller fritidsbolig	85
2.5.1.3	Regnskapsfastsetting av skattepliktige leieinntekter	89
2.5.1.3.1	Vedlikehold og påkostning	91
2.5.1.3.2	Endring av fastsettingsmåte	92
2.5.1.4	Andel i boligselskap	93
2.5.1.5	Egen bruk, utleie og deling av andre formuesobjekter enn fast eiendom	94
2.5.2	Inntekter av annen kapital enn bolig- og fritidseiendommer og løsøre .	95
2.5.2.1	Renteinntekter	95
2.5.2.2	Utbytte fra aksjer eid utenfor aksjesparekonto	95
2.5.2.3	Lån fra aksjeselskap til personlig aksjonær	99
2.5.2.4	Utdeling fra verdipapirfond	99
2.5.2.5	Ekstra skatt på renteinntekter på lån fra personlige skattytere til selskaper	99

INNHold

2.5.2.6	Beskatning av overskuddsandel og utdeling fra selskap med deltakerfastsetting	100
2.6	Gevinster og tap for personlige skattytere vunnet ved realisasjon av kapitalobjekter utenfor næringsvirksomhet.	102
2.6.1	Skattefri realisasjon av privat innbo og annet løsøre og av utenlandske betalingsmidler	103
2.6.2	Skattefri realisasjon av muntlige fordringer og andre gjeldsbrev enn mengdegjeldsbrev.	104
2.6.3	Skattepliktig realisasjon av verdipapirer	105
2.6.3.1	Aksjegevinster og aksjetap – aksjonærmodellen	106
2.6.3.2	Virtuell valuta	109
2.6.4	Aksjesparekonto	111
2.6.4.1	Generelt om aksjesparekonto	111
2.6.4.2	Innskudd på aksjesparekonto	113
2.6.4.3	Skjerming på aksjesparekonto	115
2.6.4.4	Uttak fra aksjesparekonto	116
2.6.5	Skattepliktige likvidasjonsgevinster og tap ved salg av alle underliggende eiendeler (substans) i aksjeselskap	117
2.6.6	Gevinst og tap ved realisasjon av boligeiendommer	118
2.6.6.1	Gevinst og tap ved realisasjon av andel i borettslag og av aksje i boligselskap	120
2.6.7	Gevinst og tap ved realisasjon av fritidsboliger	120
2.6.8	Skattepliktig realisasjon av tomter	121
2.6.9	Beregning av gevinst og tap ved realisasjon av fast eiendom	122
2.7	Tilfeldige inntektservelser – sktl. § 5-50 første og annet ledd.	124
2.8	Andre økonomiske fordeler som er skattepliktige.	125
2.9	Fordeler som ikke er inntekt	126
2.10	Arv og gave	128
2.11	Oppgaver til kapittel 2	130
KAPITTEL 3 FRADrag I ALMINNELIG INNTEKT UTENFOR		
NÆRINGSVIRKSOMHET		
3.1	Innledning	138
3.1.1	Nettobeskatning	139
3.1.2	Fradragsbegrepet	140
3.1.2.1	Formueskostnader	140
3.1.2.2	Privatkostnader	140
3.1.2.3	Kostnader for å skaffe seg inntekt	142
3.1.2.4	Kostnader uten direkte tilknytning til inntektserverv	142
3.1.3	Tidspunktet for inntektsfradrag	143
3.1.3.1	Kontantprinsippet	143
3.1.3.2	Realisasjonsprinsippet	143
3.1.3.3	Det modifiserte realisasjonsprinsippet	144
3.2	Fradragspostene knyttet til arbeidsinntekter osv.	144
3.2.1	Minstefradrag i lønnsinntekter, arbeidsinntekter utenfor næring, pensjon osv.	145
3.2.1.1	Kostnader som dekkes av minstefradraget	145

INNHold

3.2.1.2	Beregningsgrunnlaget for minstefradraget	146
3.2.1.3	Beregning av minstefradrag	146
3.2.1.3.1	Lønnsinntekter osv.	147
3.2.1.3.2	Pensjonsinntekter osv.	147
3.2.1.3.3	Lønn og pensjon samtidig	148
3.2.1.3.4	Eksempler på fastsetting av minstefradraget	148
3.2.2	Faktiske kostnader i stilling eller arbeid	149
3.2.2.1	Arbeidsklær	149
3.2.2.2	Faglitteratur	150
3.2.2.3	Flyttekostnader	150
3.2.2.4	Kontorhold i hjemmet	150
3.2.2.5	Utdanningskostnader	151
3.2.2.6	Verktøyhold	151
3.2.2.7	Vikarkostnader	151
3.2.2.8	Underskudd på godtgjørelse	151
3.2.2.9	Syke- og ulykkesforsikring	151
3.2.3	Merkostnader ved å bo utenfor hjemmet	152
3.2.3.1	Kost og losji – generelt om fradrag	152
3.2.3.2	Fradrag for kost på yrkes-/tjenestereiser	152
3.2.3.3	Fradrag for losji på yrkes-/tjenestereiser	153
3.2.3.4	Fradrag for kost og losji for pendlerreiser	154
3.2.4	Reisekostnader mellom hjem og arbeidssted	154
3.2.4.1	Reiseavstandsmodellen	154
3.2.4.2	Arbeidsreiser vs. yrkesreiser	156
3.2.5	Reisekostnader ved besøk i hjemmet for pendlere	156
3.2.5.1	Skattemessig bosted	157
3.2.6	Fradragsberettiget fagforeningskontingent	159
3.2.7	Premie og tilskudd til privat og offentlig pensjonsordning	159
3.3	Kapitalkostnader	160
3.3.1	Rentekostnader	160
3.3.2	Regelmessig personlig støtte og kårytelser	162
3.3.3	Andelseiers andel av fradragsberettigede kostnader i boligselskap	162
3.3.4	Premie for individuell pensjonssparing etter skatteloven (IPS)	162
3.4	Særfradrag og andre fradrag	164
3.4.1	Særfradrag	164
3.4.1.1	Særfradrag for enslig forsørger	164
3.4.1.2	Særfradrag for lettere nedsatt ervervsevne	165
3.4.2	Andre fradrag	165
3.4.2.1	Foreldrefradrag	165
3.4.2.2	Bankboksleie og årsavgift VPS	166
3.4.2.3	Gaver til frivillige organisasjoner	166
3.4.2.4	Tilskudd til vitenskapelig forskning	166
3.4.2.5	Særlig inntektsfradrag for visse barn	168
3.5	Oppgaver til kapittel 3	168

KAPITTEL 4 FASTSETTING AV SKATTEPLIKTIG INNTEKT OG INNTEKTSSKATT UTENFOR NÆRINGSVIRKSOMHET	172
4.1 Introduksjon	172
4.2 Personinntekt og beregning av bruttoskatter	173
4.2.1 Personinntekt	174
4.2.2 Bruttoskatter – trinnskatt og trygdeavgift	175
4.2.2.1 Trinnskatt til staten	176
4.2.2.2 Trygdeavgift til folketrygden	177
4.3 Skattbar alminnelig inntekt og beregning av skatt på alminnelig inntekt	180
4.3.1 Personfradrag i alminnelig inntekt	181
4.3.2 Nettoskatt – skatt på alminnelig inntekt (kommuneskatt og fellesskatt til staten)	182
4.4 Negativt skatteberegningsgrunnlag (underskudd)	183
4.5 Beregning av inntektsskatter og trygdeavgift – et enkelt eksempel	185
4.6 Marginalskatt	186
4.7 Skatt og familie	188
4.7.1 Riktig skattesubjekt ved beregning av skatt på inntekt for personlige skattytere	188
4.7.2 Fastsetting av skatt for ektefeller	188
4.7.3 Fastsetting av samboeres inntekt og formue	192
4.7.4 Fastsetting av barns inntekt og formue	192
4.7.4.1 Barn på 17 år og over	193
4.7.4.2 Barn under 17 år	193
4.8 Fradrag i skatt (skattefradrag)	196
4.8.1 Boligsparing for ungdom (BSU)	196
4.8.2 Skattefradrag for skatt betalt i fremmed stat	198
4.9 Særskilt tema – skattebegrensning	198
4.9.1 Skattefradrag for lave pensjonsinntekter	198
4.9.2 Skattebegrensning – lav alminnelig inntekt	201
4.9.3 Skattebegrensning – liten skatteevne	203
4.10 Oppgaver til kapittel 4	206
 KAPITTEL 5 SKATTEPLIKTIG FORMUE OG BEREKNING AV FORMUESSKATT UTENFOR NÆRINGSVIRKSOMHET	 210
5.1 Oversikt over reglene	211
5.2 Tidspunktet for beregning av bruttoformuen	213
5.2.1 Hovedregel	213
5.3 Begrepet bruttoformue	214
5.3.1 Økonomiske goder	215
5.3.2 Eiendeler som ikke er bruttoformue (helt unntatt)	216
5.3.2.1 Rettigheter som er avhengige av at en betingelse inntreffer (betingede rettigheter)	216
5.3.2.2 Tidsbegrensede bruksrettigheter	217
5.3.2.3 Tidsbegrenset rett til periodiske ytelser	217
5.3.2.4 Krav på lønn, renteterminer og utbytte	217
5.3.2.5 Patent, forfatter- og kunstnerrettigheter	218
5.3.2.6 Visse typer livsforsikring	218

INNHold

	5.3.2.7	Ikke-forfalt fordring på gevinst	218
	5.3.2.8	Skattefrihet for formuesverdien av visse engangserstatninger til barn	218
5.4		Verdsetting av bruttoformuen	219
	5.4.1	Sktl. § 4-1 Hovedregel om verdsetting av formue	219
	5.4.1.1	Virtuell valuta og utenlandsk valuta – omsetningsverdi i praksis	220
	5.4.2	Sktl. § 4-10 Fast eiendom	221
	5.4.2.1	Primærbolig og sekundærbolig	221
	5.4.2.1.1	Andel i boligselskap	222
	5.4.2.2	Fritidsbolig i Norge, samt bolig- og fritidseiendommer i utlandet og på Svalbard	223
	5.4.2.3	Næringseiendom	223
	5.4.2.4	Tomter	224
	5.4.3	Sktl. §§ 4-12 og 4-13 Verdsetting av aksjeposter og lignende eiendeler	224
	5.4.3.1	Børsnoterte aksjer og egenkapitalbevis	224
	5.4.3.2	Ikke-børsnoterte aksjer i norske selskaper – hovedregel etter § 4-12 annet ledd	225
	5.4.3.3	Ikke-børsnoterte aksjer i utenlandske selskaper	226
	5.4.3.4	Andeler i verdipapirfond	226
	5.4.3.5	Aksjer i nystiftede selskap og i selskap som har endret aksjekapitalen i inntektsåret	227
	5.4.4	Sktl. § 4-14 Ihendehaverobligasjon, obligasjon registrert i et verdipapirregister o.l.	228
	5.4.5	Sktl. § 4-15 Pantobligasjon, gjeldsbrev, bankinnskudd og annet utestående krav	228
	5.4.5.1	Bankinnskudd	228
	5.4.5.2	Utestående fordringer, pantobligasjoner og gjeldsbrev	228
	5.4.6	Sktl. § 4-16 Livsforsikringspolise mv.	228
	5.4.7	Sktl. § 4-20 Kontanter, privat innbo, biler, båter mv.	229
	5.4.7.1	Kontanter	229
	5.4.7.2	Innbo og løsøre inklusive fritidsbåter med salgsverdi under kr 50 000	229
	5.4.7.3	Båter med salgsverdi på kr 50 000 eller mer	230
	5.4.7.4	Privatbiler og campingvogner	231
	5.4.8	Skattepliktig formue i utlandet	232
5.5		Fradrag for gjeld	232
	5.5.1	Sktl. § 4-1 Nettoformue som skattegrunnlag	233
	5.5.1.1	Gjeldsbegrepet	233
	5.5.2	Sktl. § 4-3 Forpliktelser det ikke gis fradrag for	233
	5.5.3	Sktl. § 4-19 Gjeldsreduksjon for eiendel med verdsettelsesrabatt	234
5.6		Formuesberegning for en lønnstaker	236
5.7		Beregning av formuesskatt for personlig skattyter utenfor næring	238
	5.7.1	Skattefrie beløp i nettoformuen: skattegrunnlagene for formue til kommune og stat	238
	5.7.2	Formuesskatt til kommune og stat	239
5.8		Fastsetting av inntekter og formue og beregning av skatten for en personlig skattyter utenfor næring	240
5.9		Oppgaver til kapittel 5	244

DEL II NÆRINGSBESKATNING

KAPITTEL 6	NÆRINGSVIRKSOMHET – INTRODUKSJON	250
6.1	Hva er næringsvirksomhet?	250
6.2	Næringsvirksomhet eller ikke? Noen illustrative eksempler.	253
6.2.1	Når drives det virksomhet?	253
6.2.2	Aktiv næringsvirksomhet eller passiv kapitalforvaltning – utleie av fast eiendom	253
6.2.3	Næringsvirksomhet eller hobbyvirksomhet – egnet til å gå med overskudd?	254
6.2.4	Fordel vunnet ved arbeid eller fordel vunnet ved næring – egen regning og risiko?	255
6.2.5	Delingsøkonomi og digital økonomi – når drives det næring?	256
6.3	Den næringsdrivende skattyter	257
6.3.1	Upersonlige skattytere som er egne skattesubjekter, jf. skatteloven § 2-2 første ledd	257
6.3.2	Upersonlige skattytere som ikke er egne skattesubjekter, jf. skatteloven § 2-2 annet ledd	258
6.3.3	Personlige skattytere, jf. skatteloven § 2-1	259
6.4	Beskatning av næringsvirksomhet og næringsvirksomhetens eiere.	260
6.5	Utgangspunktet for beregning av alminnelig inntekt – bokføringsplikt og regnskapsplikt	263
6.5.1	Beregning av alminnelig inntekt uten regnskapsplikt	265
6.5.2	Regnskapsplikt etter regnskapsloven	266
6.6	Veien videre.	267
KAPITTEL 7	BEREGNING AV SKATT FOR AKSJESELSKAP	268
7.1	Utsatt skatt-modellen.	270
7.2	Driftsinntekter.	277
7.2.1	Inntektsføring ved levering av varer og tjenester	279
7.2.2	Framskutt inntektsføring – anleggskontrakter / langsiktige tilvirkningskontrakter	280
7.2.3	Uopptjent inntekt – regnskapsmessig utsatt inntektsføring	284
7.3	Driftskostnader	285
7.3.1	Det alminnelige fradragsbegrepet i næringsvirksomhet	285
7.3.1.1	Tilknytning til skattepliktig inntekt	285
7.3.1.2	Kostnaden må representere en oppofrelse – tidspunktet for inntektsfradrag	286
7.3.2	Struktur på delkapittelet	287
7.3.3	Varekostnader og varelagervurdering	288
7.3.4	Lønn, feriepenger o.l.	293
7.3.4.1	Arbeidsgiveravgift (og finansskatt) til folketrygden	294
7.3.4.2	Lønn og lønnsrelaterte kostnader – skattemessig fradragsrett	296
7.3.4.3	Andre personalkostnader	298
7.3.5	Andre driftskostnader	300
7.3.5.1	Særlig om markedsførings- og reklamekostnader	303
7.3.5.2	Særlig om representasjonskostnader	304

INNHold

7.3.5.2.1	Avgrensning mellom representasjon og sosiale kostnader ..	305
7.3.5.3	Særlig om gaver	305
7.3.5.4	Særlig om kontingenter	306
7.3.5.5	Særlig om garanti- og servicekostnader	308
7.3.5.6	Tap på kundefordringer og andre fordringer	310
7.3.5.6.1	Kundefordringer – skattemessig og regnskapsmessig vurdering	310
7.3.5.6.2	Tap på andre typer fordringer ut over kundefordringer	313
7.3.5.7	Merverdiavgift som en kostnad	315
7.4	Skattemessig behandling av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	316
7.4.1	Varige og betydelige driftsmidler – en introduksjon	316
7.4.2	Det skattemessige skillet mellom påkostning og vedlikehold av eksisterende driftsmiddel	319
7.4.3	Praktisk gjennomføring av saldoavskrivninger	321
7.4.3.1	Samlesaldoer og individuelle saldoer	324
7.4.3.2	Avskrivningsgrunnlaget	324
7.4.4	Realisasjon av varige driftsmidler	326
7.4.4.1	Hovedgruppe 1: Driftsmidler som hører til samlesaldogruppene a, c, d og j	327
7.4.4.2	Hovedgruppe 2: driftsmidler i individuelle saldogrupper e, f, g, h og i	329
7.4.4.3	Hovedgruppe 3: driftsmidler som ikke kan saldoavskrives ...	330
7.4.4.4	Varige driftsmidler – eksempelcase	331
7.4.5	Særskilt tema – skattemessig behandling av ufrivillig realisasjon	333
7.4.6	Særskilt tema – leieavtaler (leasing) av varige driftsmidler	335
7.4.7	Skattemessig behandling av immaterielle eiendeler	337
7.4.7.1	Goodwill / ervervet forretningsverdi	338
7.4.7.2	Identifiserbare immaterielle eiendeler – varemerker, patenter mv.	339
7.4.7.3	Identifiserbare immaterielle eiendeler – forskning og utvikling	340
7.4.7.4	Særskilt tema – fradrag i skatt for kostnader til forskning og utvikling – SkatteFUNN-ordningen	341
7.5	Finansinntekter og finanskostnader	343
7.5.1	Renter og lånekostnader	344
7.5.2	Gevinst og tap på fordringer og gjeld i utenlandsk valuta – agio og disagio	345
7.5.2.1	Urealiserte gevinster og tap knyttet til kortsiktige valutaposter i utenlandsk valuta	345
7.5.2.2	Urealiserte gevinster og tap knyttet til langsiktige valutaposter i utenlandsk valuta	346
7.5.3	Aksjeutbytte, tap og gevinst på aksjer	349
7.5.3.1	Fritaksmetoden	351
7.5.3.1.1	Hvilke skattesubjekter skal bruke fritaksmetoden?	352
7.5.3.1.2	Hvilke skatteobjekter blir omfattet av fritaksmetoden?	352
7.5.3.2	Mer om fritaksmetoden – avgrensninger i fritaksmetoden for skatteobjekter som er aksjer og andeler i visse utenlandske selskaper	354
7.5.3.3	Fradrag for kostnader knyttet til skattefrie inntekter	357
7.6	Fradrag for underskudd og framføring av underskudd	358

INNHOLD

	7.6.1 Fradrag for underskudd	359
	7.6.1.1 Fradrag for årets underskudd	359
	7.6.1.2 Framføring av underskudd fra tidligere år	359
	7.6.2 Underskudd til framføring – noen illustrasjoner	360
7.7	Full skatteberegning i aksjeselskap	364
	7.7.1 Full skatteberegning i aksjeselskap – oppgaven	364
	7.7.2 Full skatteberegning i aksjeselskap – løsningsforslag	366
7.8	Mer om arbeidsgiveravgift og finansskatt	372
	7.8.1 Mer om arbeidsgiveravgift	372
	7.8.1.2 Noen unntak fra plikten til å beregne og betale arbeidsgiveravgift	374
	7.8.2 Finansskatt	375
	7.8.2.1 Hvem omfattes av finansskatten	376
7.9	Oppgaver til kapittel 7	377
 KAPITTEL 8 BESKATNING AV AKSJESELSKAP OG AKSJONÆRER		 381
8.1	Skattemessige konsekvenser av kapitalendringer i aksjeselskap	382
	8.1.1 Stiftelse av aksjeselskap	385
	8.1.2 Kapitalforhøyelser ved nytegning – aksjeloven § 10-1 mv.	385
	8.1.3 Kapitalnedsetting	386
	8.1.4 Ulik innbetalt kapital per aksje – en illustrasjon	388
	8.1.5 Skattemessige konsekvenser av fondsemisjoner	390
	8.1.5.1 Kapitalforhøyelser uten nytegning – fondsemisjon etter aksjeloven § 10-20 følgende	390
	8.1.5.1.1 Fondsemisjon ved økning av pålydende per aksje	391
	8.1.5.1.2 Fondsemisjon ved utstedelse av fondsaksjer	391
	8.1.5.2 Kapitalnedsetting etter tidligere gjennomførte fondsemisjoner	392
	8.1.5.2.1 Tidligere gjennomført fondsemisjon ved økning pålydende	393
	8.1.5.2.2 Tidligere gjennomført fondsemisjon ved utstedelse av fondsaksjer	394
8.2	Beskatning av personlige aksjonærer i aksjeselskap – aksjonærmodellen med skjerming av utbytte og realisasjonsgevinster	395
	8.2.1 Utbyttebegrepet	395
8.3	Alternative overføringer mellom aksjeselskap og personlige skattytere	402
	8.3.1 Lån fra aksjeselskap til personlig aksjonær i selskapet – skatteloven § 10-11 fjerde til sjette ledd	403
	8.3.1.1 Lån fra aksjeselskap til personlig aksjonær i selskapet tatt opp eller økt etter 7. oktober 2015 – skatteloven § 10-11 fjerde ledd	404
	8.3.1.2 Lån fra aksjeselskap til personlig aksjonær i selskapet tatt opp før 7. oktober 2015	406
	8.3.2 Ekstra skatt på renteinntekter på lån fra personlige skattytere til selskaper – skatteloven § 5-22	406
	8.3.3 Uttak fra aksjeselskap til personlig aksjonær	409
	8.3.4 Fordel vunnet ved arbeid eller aksjeutbytte?	410
8.4	Skatt i konsernstrukturer	411
	8.4.1 Konsernbidrag	411

INNHOLD

8.4.2	Avskjæring av fradrag for tap på fordring på nærstående selskap	414
8.4.3	Rentebegrensningsreglene	414
8.5	Fusjon og fisjon av aksjeselskaper	416
8.6	Tilsidesettelse	422
8.6.1	Tilsidesettelse ved uriktig faktum eller uriktig anvendelse av skattereglene fra skattyters side	422
8.6.2	Ulovfestet gjennomskjæring	423
8.6.3	Lovfestet gjennomskjæring – skatteloven § 14-90	424
8.6.4	Tilsidesettelse dersom skattyters formue eller inntekt er redusert som følge av interessefellesskap – skatteloven § 13-1	425
8.6.5	Tilsidesettelse – et eksempelcase	426
8.7	Avvikling/likvidasjon av aksjeselskap	429
8.7.1	Tilbakeføring av underskudd ved opphør av aksjeselskap	432
8.8	Fastsettelse av skattemessig formuesverdi av aksjeselskap	433
8.8.1	Formuesskatt for upersonlige skattytere	434
8.8.2	Beregning av skattemessig formuesverdi av aksjeselskap – en gjennomgang av de mest sentrale bestemmelsene i skattelovens kapittel 4	435
8.8.2.1	To sentrale utgangspunkt ved beregning av skattemessig formuesverdi av aksjeselskap	435
8.8.3	Skattelovens kapittel 4 paragraf for paragraf – med vekt på næringsbeskatning	436
8.8.3.1	Skatteloven § 4-2 – eiendeler som ikke medregnes i den skattemessige formuen	436
8.8.3.1.1	§ 4-2 første ledd bokstav a – rettigheter som er avhengig av at en betingelse inntreffer	436
8.8.3.1.2	§ 4-2 første ledd bokstav d – krav på renteterminer, aksjeutbytte og lignende er ikke formue	437
8.8.3.1.3	§ 4-2 første ledd bokstav f og g – forretningsverdi (goodwill) og «knowhow» er ikke formue	438
8.8.3.2	Skatteloven § 4-1 og § 4-3 – gjeld som kan og ikke kan føres til fradrag i den skattemessige formuen	438
8.8.3.3	Skatteloven § 4-10 – fast eiendom (og andel i boligselskap)	439
8.8.3.4	Skatteloven § 4-12 – aksje, egenkapitalbevis og andel i verdipapirfond	442
8.8.3.5	Skatteloven § 4-13 – aksje i nystiftet selskap eller i selskap hvor aksjekapitalen er endret i året før skattefastsettingsåret	443
8.8.3.6	Skatteloven § 4-14 – ihendehaverobligasjoner	444
8.8.3.7	Skatteloven § 4-15 – Utestående fordringer og lignende	444
8.8.3.8	Skatteloven § 4-17 første ledd – varebeholdninger	444
8.8.3.9	Skatteloven § 4-17 annet ledd – saldoavskrivbare driftsmidler	444
8.9	Beskatning av skipsaksjeselskaper (uttaksbeskatning)	450
8.10	Oppgaver til kapittel 8	451
KAPITTEL 9 BESKATNING AV INNEHAVER AV ENKELTPERSONFORETAK		454
9.1	Beregning av alminnelig inntekt for enkeltpersonforetak uten regnskapsplikt – et rent skatteregnskap	456

INNHOLD

9.1.1	Noen særlige forhold ved beregning av alminnelig inntekt i enkeltpersonforetak	457
9.1.2	Beregning av alminnelig inntekt i enkeltpersonforetak – en illustrasjon	458
9.1.2.1	Omvurderingskonto for langsiktige valutaposter i enkeltpersonforetak	462
9.1.2.2	Selvstendig næringsdrivende med bil som brukes til egen yrkes- og privatkjøring	463
9.2	Beregnet personinntekt for personlig næringsdrivende – foretaksmodellen med skjerming.	465
9.2.1	Foretaksmodellen med skjerming – introduksjon	465
9.2.2	Fastsettelse av skjermingsgrunnlag og skjermingsfradrag	465
9.2.3	Beregnet personinntekt etter foretaksmodellen med skjerming.	467
9.3	Underskudd i enkeltpersonforetak	473
9.3.1	Negativ alminnelig inntekt i enkeltpersonforetak – underskudd.	473
9.3.2	Negativ beregnet personinntekt i enkeltpersonforetak	474
9.3.3	Underskudd og negativ beregnet personinntekt i enkeltpersonforetak – en illustrasjon	475
9.4	Beregning av skattemessig nettoformue – enkeltpersonforetak	476
9.4.1	Beregning av skattepliktig formue for personlig næringsdrivende – et eksempel	477
9.4.2	Særskilt om formuesfastsetting av jordbrukseiendom, skog og reinflokk – sktl. § 4-11.	480
9.5	Realisasjon/avvikling av næringsvirksomheten – enkeltpersonforetak	480
9.6	Generasjonsskifte, kontinuitet og inngangsverdier for enkeltpersonforetak . .	483
9.7	Omdanning av virksomhet: enkeltpersonforetak til aksjeselskap	485
9.7.1	Et alternativ – en skattepliktig «omdanning».	488
9.7.2	Skattefri omdanning fra enkeltpersonforetak til aksjeselskap – illustrasjon	489
9.8	Uttak fra virksomhet – enkeltpersonforetak	490
9.9	Oppgaver til kapittel 9	491
KAPITTEL 10 SKATTELEGGING AV DELTAKERE I SELSKAP MED		
DELTAKERFASTSETTING		500
10.1	Hva er et selskap med deltakerfastsetting?	500
10.2	Fastsetting av alminnelig inntekt i selskap med deltakerfastsetting.	502
10.2.1	Noen særlige momenter å ta stilling til ved beregning av alminnelig inntekt	503
10.2.1.1	Arbeidsgodtgjørelse til fradrag ved beregning av alminnelig inntekt	503
10.2.1.2	Aksjeutbytte, gevinst og tap knyttet til aksjer og andeler . . .	503
10.2.1.3	Skattemessige disposisjoner i selskapet binder deltakernes alminnelige inntekt	504
10.2.2	Beregning av alminnelig inntekt til fordeling	504
10.2.3	Negativ alminnelig inntekt til fordeling	505
10.3	Beskatning av personlige deltakere i selskap med deltakerfastsetting: ekstraskatt på utdelinger – deltakermodellen	506
10.3.1	Fastsetting av skjermingsgrunnlaget i deltakermodellen	509

INNHold

10.3.2	Skjermingsrenten i deltakermodellen	510
10.4	Beskatning av upersonlige deltakere i selskaper: ekstraskatt på utdelinger fra selskap med deltakerfastsetting	511
10.5	Fastsetting av skattepliktig nettoformue i selskap med deltakerfastsetting	511
10.5.1	Negativ nettoformue	514
10.6	Gevinst og tap ved realisasjon av andel i selskap med deltakerfastsetting – personlig deltaker	515
10.7	Avvikling av selskaper med deltakerfastsetting	517
10.8	Særlige bestemmelser for deltakere med begrenset ansvar – kommandittister og stille deltakere	518
10.8.1	Begrensninger i rett til fradrag for underskudd for kommandittister og stille deltakere	518
10.8.2	Begrensninger i rett til fradrag for negativ nettoformue for kommandittister og stille deltakere	519
10.9	Utvalgte andre forhold knyttet til selskap med deltakerfastsetting	520
10.9.1	Fusjon og fisjon av selskaper med deltakerfastsetting	520
10.9.2	Skattefri omdanning	520
10.9.2.1	Skattefri omdanning fra selskap med deltakerfastsetting til aksjeselskap eller allmennaksjeselskap	520
10.9.2.2	Skattefri omdanning fra enkeltpersonforetak til selskap med deltakerfastsetting	521
10.9.3	Lån fra personlig skattyter til selskap med deltakerfastsetting	521
10.9.4	Lån fra selskap med deltakerfastsetting til personlig deltaker	521
10.9.5	Begrensning i tapsfradrag for fordringer på nærstående selskap	521
10.9.6	Uttak	522
10.9.7	Skattemessig kontinuitet ved arv og gave av andel i selskap med deltakerfastsetting	522
10.10	Oppgaver til kapittel 10	522

DEL III SÆRSKILTE TEMAER, SKATTEBETALING OG SKATTEFORVALTNINGSRETT

KAPITTEL 11	SKATT OG FAST EIENDOM	526
11.1	Hvorfor skal eiendomsめglere lære skatterett?	527
11.2	Begrepsavklaring	528
11.2.1	Primærbolig, sekundærbolig og fritidsbolig	529
11.2.2	Enebolig, småhus og leilighet	530
11.2.3	Enebolig, tomannsbolig, flermannsbolig mv.	530
11.2.4	Familieleilighet, selvstendig hybel og uselvstendig hybel	532
11.2.5	Selvstendig og uselvstendig bolig	533
11.2.6	Seksjonert og useksjonert bygg	534
11.2.7	Flerboligbygning versus boligbygg med færre enn fire boenheter	535
11.2.8	Kombinerte bygg	535
11.2.9	Boligareal: Primærrom og sekundærrom	536
11.3	Alminnelig inntekt og fast eiendom	537
11.3.1	Skatteplikt ved realisasjon av bolig – botid og eietid	537
11.3.1.1	Eietid	538
11.3.1.2	Botid	539

INNHold

11.3.2 Alminnelig inntekt i næringsvirksomhet – avskrivning av kombinerte bygg	541
11.4 Formue og fast eiendom	542
11.4.1 Skattedirektoratets kvadratmetersats for verdsetting av primær- og sekundærbolig	542
11.4.2 Flerboligbygning versus boligbygg med færre enn fire boenheter – formuesfastsetting	543
11.4.3 Mer om formuesfastsetting av fritidsbolig	544
11.4.4 Formuesfastsetting av næringseiendom eid av personlig skattyter utenfor næring	545
11.4.4.1 Verdsetting av næringseiendom eid av personlig skattyter utenfor næringsvirksomhet	545
11.4.4.2 Verdsetting av utleid næringseiendom eid av personlig skattyter utenfor næringsvirksomhet	546
11.4.4.3 Verdsetting av ikke-utleid næringseiendom eid av personlig skattyter utenfor næring	547
11.4.5 Næringsbygg – formuesfastsetting av kombinerte bygg	548
11.4.6 Mer om tomter	548
11.4.7 Festet tomt til bolig- og fritidseiendom	549
11.4.8 Jordbrukseiendom, skog og reinflokk (sktl. § 4-11)	550
11.4.9 Gjeldsreduksjon for eiendel med verdsettelsesrabatt (sktl. § 4-19)	550
11.5 Eiendomsskatt	551
KAPITTEL 12 SKATTEPLIKTEN TIL NORGE	554
12.1 Omfanget av skatteplikten	554
12.2 Full skatteplikt	554
12.2.1 Personlige skattytere	556
12.2.2 Upersonlige skattytere	559
12.3 Begrenset skatteplikt	560
12.4 Full eller delvis skattefrihet	562
12.5 Oppgaver til kapittel 12	565
KAPITTEL 13 SKATTESTEDET	567
13.1 Innledning	567
13.2 Bostedsskattlegging for personlige skattytere	568
13.3 Stedbunden skattlegging for personlige skattytere	570
13.4 Fordeling av gjeld og gjeldsrenter	573
13.5 Oppgaver til kapittel 13	575
KAPITTEL 14 SKATTEBETALING OG SKATTEINNKREVING	578
14.1 Skattebetalingen	578
14.1.1 De personlige skattyterne	578
14.1.2 De upersonlige skattyterne	581
14.2 Innkreving av skattene	581
14.3 Oppgaver til kapittel 14	583

INNHold

KAPITTEL 15 SKATTEFORVALTNINGSRETT OG RETTSKILDER I SKATTERETTEN	584
15.1 Innledning	584
15.2 Skattemyndighetene	585
15.2.1 Skattemyndighetenes taushetsplikt	586
15.2.2 Habilitet	586
15.3 Alminnelige saksbehandlingsregler	586
15.4 Bindende forhåndsuttalelser	588
15.5 Opplysningsplikt om egne forhold	588
15.6 Administrative reaksjoner	590
15.7 Rettsprøving av skattefastsettingen	591
15.8 Rettskilder i skatteretten	591
15.8.1 Tolkning av skattelovgivningen	593
15.9 Oppgaver til kapittel 15	593
SKATTESATSER MV. FOR 2019	595
LITTERATURLISTE	600
SAKREGISTER	602
EKSEMPELREGISTER	610
LOVREGISTER	613